

POGUM IN KRIVDA

Ta zapis je sicer eden izmed mnogih, ki obravnavajo problem človekovega obnašanja in njegovih presenetljivih odločitev med divjanjem vojne in »petjem« orožja, skuša pa doumeti in razumeti čisto osebnostne vzgibe in reakcije v prid samoočrambe in preživetja.

Odločil sem se za primerjavo dveh zelo različnih vendar istočasno sorodnih stanj; zakrivali sta ju zadnja svetovna vojna in pa letošnja junijsko-julijska minivojna. Obe sta usodno prizadeli slovensko zavest, razgalili svetlo slovensko travmo in iz obeh vojn je slovenski človek izšel zmagovit. Vendar je eno zmago izkoristil avtoritarni komunizem, druga pa pripada evropski demokratični zavesti našega naroda. Iz tega izhaja, da smo v drugi svetovni vojni in tudi po njej ustvarili lastne poražence, brezpravno pobite in množice prav tako brezpravnih beguncev, zmagovalcem pa prepustili uzakonitev brezpravnosti. Po letošnji vojni pa imamo same zmagovalce, med katerimi je še veliko kovačev nekdanje brezpravnosti. V obeh da-

ALEKSIJ PREGARC

nostih so vsi delovali samo in zgolj — čeprav z različnimi prijemi in izhodišči — v prid svojega naroda.

Poglejmo v obe zrcali teh naporov.

Prvega nam nastavlja moj pokojni prijatelj Jože Javoršek, nesrečni (ne po svoji krivdi) protagonist v koalicijski OF. Tako med drugim pravi v svoji postumni knjigi Spomini na Slovence - III (stran 78):

»Živiljenjskih sprememb pa se vsi boji. Vsi so pravzaprav zvezani z meščanskimi ugodnostmi življenja, a te ugodnosti rastejo iz ljubeznivih privilegijev, iz srečnega družinskega ozračja, iz harmoničnega dnevnega reda, ki ga določajo redno vstajanje, zajtrk, služba, kosilo, pogovori oziroma prekladanja vsakodnevnih novic, časopisi in končno večerja (mogoče zalita s kupico vina). In nato pride na vrsto mehka postelja in za nekatere tudi mehka soproga ali celo ljubica. Kako se je mogoče iztrgati iz takega raja? Ali nimajo kristjani tudi v najstrašnejši okupaciji pravice do srečnega sveta? Kdo in s kakšno pravico se jim ga upa kaliti ali celo vzeti? Ne in ne! Tisočkrat ne!«

V drugem zrcalu zagledamo Cirila Zlobca, ko v intervjuju za turinsko Stam-po (12. julija letos) z zanosom in ponosno razlaga, kako se je iz bunkerja slovenske Skupščine v Ljubljani mimo stražarja in kljub njegovemu klicu izmuznil domov k soprogi, da bi z njo podelil skrb ob hudi nevarnosti in seveda ob njej prebil morebitno najhuješe.

Kako je to človeško, kako je to ganljivo! Vendar so tak pobeg slovenskemu pod-

dalje na 2. strani ■

Boj za oblast na celotnem ozemlju Hrvaške

Saša Rudolf

Razdor med severom in jugom Jugoslavije verjetno še nikdar ni bil tako globok. Le težko bi našli področje, na katerem bi bilo vsaj minimalno sodelovanje še možno; in vendar brionski sporazumi predvidevajo pričetek razgovorov o bodoči politično institucionalni ureditvi Jugoslavije še pred Velikim šmarnom. Toda določiti datume ni težko, težko je zagoto-

viti uresničevanje sprejetih obljub. Spori so šli tako daleč, da celo na športnem področju ni več sodelovanja; nogometno prvenstvo, ki bi se moralo pričeti s prvo avgustovsko nedeljo, je začasno odloženo, iz zveze so izstopili slovenski klubi, hrvaški prvoligaši pa so bili izključeni.

Še globlje so razlike na drugih področjih, na primer v saniranju posledic vojne vihere. V Sloveniji so se odločili za razvrednotenje dinarja, da bi si pridobili potrebno konvertibilno valuto in da bi dokončno odpravili špekulacije na črni borzi. 40-odstotni devalvaciji dinarja se je pridružila dan kasneje Hrvaška. Obe severni republiki sta bili namreč za časa vojne v Sloveniji izločeni iz jugoslovanskega denarnega sistema. V Srbiji in drugod na jugu pa skušajo odpraviti posledice vojnih grozot z običajno boljševisko »monetarno« strategijo: to je s tiskanjem denarja, kar seveda povečuje inflacijo, ki je znova poskočila na tri številke. Srbijo v tem podpira zvezni ministrski predsednik Marković, ki se še od nekdaj bori proti razvrednotenju dinarja in je prepričan, da bo z neomajanim optimizmom, ki sloni zgolj na obraznem nasmehu, prebrodil vse ekonomske in politične težave.

Premirje na Hrvaškem bo — če kmalu ne bodo posegli mednarodni opazovalci — trajalo le, dokler srbski voditelj Milošević ne bo sklenil drugače. Marsikaj bo seveda odvisno od srbskih notranjepolitičnih razmer. Če bodo nastale nove težave, če bodo delavci pričeli protestirati in stavkati iz ekonomskih razlogov, bo treba tiskati nov denar in znova pokazati na zunanjega sovražnika, ki je kriv, da še ni nastala Velika Srbija, v kateri se bo vsem skupaj živim Srbom dobro godilo. To pa pomeni ohraniti oblast za vsako ceno, tudi za ceno kompromisov z navideznim »sovražnikom številka ena«, četniškim vojvodo Šešljem. Toda v marsičem sta si Milošević in Šešelj edina: oba brenkata na nacionalistično struno, oba si želita oblast, zato ni rečeno, da najdeta slične točke in zagotovita sodelovanje med bivšimi komunisti in četniki.

Hrvaška, ki ima zdaj vlado demokratične enotnosti, v kateri sodelujejo skoraj vse v parlamentu prisotne stranke, je tre-

Zaradi poletnih počitnic in dopustov bo prihodnja številka Novega lista izšla v četrtek, 12. septembra.

Uredništvo in uprava

nutno notranje močnejša. Predsednik Tuđman je imel sicer dokaj težko delo, vendar se mu je posrečilo izločiti iz vladnega sestava konservativce, predvsem pa jastrebe, ki so bili proti spravi s srbsko manjšino na Hrvaškem. Izpadel je predvsem obrambni minister Džodan, ki se je moral

dalje na 2. strani ■

Padel je že 21. sodnik

Dr. Antonio Scopelliti je 21. italijanski sodnik, ki je žrtev nasilja. Iz statističnih podatkov izhaja, da je pod streljo mafijcev in ostalega organiziranega kriminala po vojni padlo 10 sodnikov (8 na Siciliji, eden v Torinu in zadnji v Kalabriji). Ostale sodnike so ubili povečini rdeči brigadisti.

Kalabrija je ena treh italijanskih dežel, kjer je državna oblast — po priznanju najvišjih državnih predstavnikov — dejansko odsotna in kjer na široko gospoduje organizirani kriminal. Po uradnih podatkih je v tej deželi 156 zločinskih sku-

pin, ki imajo 5200 rednih članov in 1500 »prijateljev«. Trenutno je v deželi 839 ljudi, ki so bili prijavljeni sodišču pod obtožbo, da pripadajo mafijskim skupinam. V Kalabriji mesečno pade pod streljo zločincev 30 ljudi. Gre za eksekucije ali likvidacije, ki jih je odredila mafija oziroma »n'drangheta«, kot pravijo mafiji v tej italijanski deželi.

Nobenega dvoma ni, da je smrt 56-letnega sodnika Scopellitija zahtevala mafija, atentat pa so verjetno izvedli pripadniki »n'dranghete«.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 18. avgusta, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojani; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Mali mož«; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991«; 16.00 Počitniški rendez-vous; 17.00 Boris Pahor: »V labirintu«, roman; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 19. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Otroški kotiček: »Glasbeni vrtljak«; 9.30 Hans Fallada: »Vsakdo umira sam«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Mešani zbor Hrast iz Dobrodo: 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovenski film v Gorici: povratek nazaj; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 20. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Hans Fallada: »Vsakdo umira sam«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Zapiski Dušana Jelinčiča z odprave na Everest; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Vladimir Jurc: Slovensko pismo. Matija Čop: »Pismo slovenskega izobraženca«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 21. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Hans Fallada: »Vsakdo umira sam«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Gallusovo zvočno bogastvo v tržaški stolnici sv. Justa; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Dvojezičnost in identiteta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 22. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Literarne podobe: Zgodbe o revijah; 9.30 Hans Fallada: »Vsakdo umira sam«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Spomini Henrika Tume; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 23. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Hans Fallada: »Vsakdo umira sam«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Vokalna skupina Ave iz Ljubljane; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 24. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 »Povodni mož«, slovenska ljudska pravljica; 9.30 Hans Fallada: »Vsakdo umira sam«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester konservatorija iz Kromeriza, mešani zbor Žerotin in Akademski zbor iz Olomouca, violinist Igor Kuret, sopranistka Zdenka Mollikova, mezzosopranistka Jitka Zerhauova, tenorist Milan Voldrich, basist Richard Novak; dirigent Stojan Kuret; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Drobčinice; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezgar, Ivo Jevnikar, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Oglasi: Publist d. z. o. o., Trst, ul. Montecchi 6; tel. 040/7796611.

Tisk: Tiskarna Graphart, Trst, ulica Rošsetti 14, tel. 040/772151.

Albanski begunci preizkušnja za Evropo

Marsikdo ne bo nikdar pozabil slike, ki jo je pred dnevi večkrat pokazala televizija in je bila naravnost srhljiva. Šlo je za albansko ladjo, ki se je pred italijansko obalo spremenila v pravo pravcato mravljišče. Tedaj so se mnogi gledalci pred televizijskimi ekrani verjetno spraševali, ali res prav vidijo in ali jih pogled morda le vara. Žal smo vsi morali ugotoviti, da gledamo resnične prizore, ki so se tikali resničnih ljudi, to je človeških bitij. Bili so tisoči Albancev, moških in žensk, povečini pa mladih, ki so za vsako ceno hoteli priti v Italijo in torej zapustiti rojstne kraje.

Boj za oblast...

■ nadaljevanje iz 1. strani

zadovoljiti s podpredsedstvom parlamenta. In vendar se je Džodan ostro boril proti vladi, v katero so vstopili tudi bivši komunisti Ivica Račana, zagrozil je celo, da bo glasoval proti, skupno s svojimi prijatelji. Toda Tudjman je še enkrat dokazal vso svojo moč znotraj stranke. Prisilil je tudi obrambnega ministra v prvi demokratski vladi Speglija, ki ga je tajna služba zvezne vojske obtožila tihotapstva z orožjem, da je odstopil »iz zdravstvenih razlogov« z mesta vrhovnega poveljnika narodne garde. V Zagrebu so nastopili novi ljudje, posledice pa so se poznale tudi na fronti, na kriznih področjih od Slavonije do Banije in Krajine. Hrvaški gardisti, ki so se morali še do nedavnega umikati, so pričeli s protinapadi. Posamezni krizni štabi so odločneje koordinirali razne pobude.

Vprašanje pa je, če bo hrvaška politika znala in mogla doseči to, v čemer garda doslej ni uspela: popolno oblast nad celotnim hrvaškim ozemljem.

Pogum in krivda

■ nadaljevanje iz 1. strani

predsedniku omogočili razumevajoči teritorialci in seveda svobodno vzpostavljeni sistem demokracije. Toda leta 1942 ali kasneje v vojni vihri bi bilo v sklopu tedanje OF tako dejanje razumljeno kot izdajstvo ali pa vsaj podleganje »gnili« intimi, sledila bi bila kazen, nemara tudi smrt. Danes pa enak pobeg smatramo za pravo junaštvo. V razmerah, ki jim je Ciril Zlobec nataknil nagobčnik, je ravnal prav; zmagal je človek, zmagala je neodtujljiva zasebnost.

Za Javorškove antijunake, ki so si lastili enako intimo, pa niso smeli razmer krojiti po lastni uvidevnosti in presoji. Takrat so to bili sovražniki ljudstva! Nepreklicno!

Da znamo biti tako dvorezni, tako nehumani — to naj nas zabolj! Slovensko ljudstvo bo znalo svoje prečiščenje in s tem spravo doživeti samo s plemenitostjo in spoštovanjem do enkratnega življenja vsakega posameznega svojega člana, vsakega bližnjega. To se lako dogaja samo v demokraciji.

Novi val albanskih beguncev je, kot je delno tudi razumljivo, našel italijanske oblasti nepripravljene. Prav tiste dni smo v časopisih, po radiu in televiziji lahko brali ali poslušali, da Italijo zapuščajo zadnji albanski begunci, ker da je potekel rok, v katerem bi morali urediti svoj položaj v Italiji. Kdor ni dobil zaposlitve, se je moral vrniti domov.

Drugi val albanskih beguncev pa je mnogo večji od prvega, iz česar smemo upravičeno sklepati, da so v bistvu ostali povsem veljavni vzroki in razlogi, zaradi katerih Albanci množično zapuščajo svoje domove in se podajajo v svet. To tudi pomeni, da doslej ni bilo narejenega nič učinkovitega, da bi se odpravili vzroki in razlogi tega množičnega bega.

Novi pojav se prav gotovo ne tiče samo Italije, temveč celotne zahodne Evrope. Po analizah nekaterih strokovnjakov je treba namreč pričakovati množično izseljevanje iz vseh vzhodnoevropskih držav, s Sovjetsko zvezo na čelu. Sociologi trdijo, da gre za pojav, ki je značilen za prehodna obdobja, za obdobja prehajanja iz enega družbenogospodarskega sistema v nov sistem (v našem primeru v sistem, za katerega sta značilna v političnem pogledu parlamentarna demokracija, v gospodarskem pa tržno gospodarstvo). Prehodno obdobje se je dejansko začelo z zlomom komunizma v Sovjetski zvezi in ostalih državah njenega tabora.

Zahodna Evropa, ki je iz štiri desetletja trajajoče tekme z vzhodnim komunističnim taborom izšla kot zmagovalka, bo morala za to zmago plačati določeno ceno. Bivši zahodnonemški kancler Brandt se zavzema za izoblikovanje posebnega načrta, ki naj vsebuje predvsem vrsto ukrepov za prve in najnujnejše potrebe beguncev ali izseljencev iz vzhodnoevropskih držav. Nekaj podobnega predlagajo tudi drugi: na primer ureditev primernih zbirnih središč, kjer naj begunci dobijo, kar je nujno za preživetje. Vsi pa se strinjajo, kako se je treba zavzemati, da bi prehodno obdobje bilo čimkrajše, kar pomeni, da se je treba odločiti za pobude, katerih uresničenje bo ljudi odvrčalo od želje in volje po izselitvi. To skratka pomeni, da je treba ljudem omogočiti dostojno življenje doma.

Nihče si ne dela utvar, da se bodo zadeve uredile v kratkem času. Če je diktatura v Sovjetski zvezi trajala več kot 70 let, v državah njenega tabora pa več kot 40, pomeni, da je bila cela vrsta generacij vzgojena v določenem duhu in da se je tudi navadila določenega načina življenja, ki je v marsičem drugačen od življenja in miselnosti v deželah parlamentarne demokracije in tržnega gospodarstva. Tudi na spremembe na tem področju je treba misliti in ustrezno ukrepati. Gre torej za daljši proces, zaradi česar je treba pričakovati nove človeške tragedije. Iz zadnjih dogodkov v Apuliji pa je treba vsaj narediti trden sklep, kako si bomo prizadevali, da bi se preprečile hujše tragedije in da bi se trpljenje ljudi čimbolj olajšalo. To je nauk, ki po našem izhaja iz poskusa množičnega bega Albancev iz njihove dežele.

Novi koncept slovenske vojske

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti je v petek, 9. avgusta, obiskala vojašnico Teritorialne obrambe na Igu pri Ljubljani. Mlade je sprejel general Janez Slapar, ki je med drugim nanizal nekaj zanimivih podatkov o tem, kako poteka usposabljanje nabornikov, govoril o vzdušju, ki vladajo v vojašnici, in o tem, kako so se mladi pripadniki slovenske vojske izkazali na bojišču v tragičnih dneh napada JA na Slovenijo.

Uvodoma je gostitelje pozdravil deželni predsednik Slovenske skupnosti Marjan Terpin. Mladi vojski je izrekel čestitke in zahvalo za vse, kar so naredili v obrambo svoje države, ki jo tudi Slovenci iz zamejstva in zdomstva imamo za svojo domovino. Na tem srečanju sta nekaj zanimivih misli povedala tudi Dušan Hudolin, pomočnik poveljnika učnega centra za usposabljanje na Igu, in Iztok Beslič, pomočnik poveljnika za pedagoško delo.

»Reči moram,« je med drugim dejal general Slapar, »da smo precej realno ocenili stanje JA. Vedeli smo predvsem, da je v notranjosti, zaradi večnacionalne sestave, zelo razklana.« Armadi torej ni preostalo drugega, je še dejal Slapar, kot da se umakne iz slovenskega prostora. »Ljudje v Sloveniji pa tega napada ne bodo pozabili. Gotovo je, da te armade v Sloveniji nečajo več ...«

Nova slovenska vojska ne bo nikogar ogrožala; usposobljena je za obrambo in ne za napad, je poudaril general. Nanizal je še nekaj tehničnih podatkov o sestavi Teritorialne obrambe in izrazil bojazen, da v obdobju umikanja jugoslovanske vojske iz Slovenije lahko še pride do konfliktov. »Predvsem si želimo,« je zaključil Slapar, »da bi nas Evropa sprejela. Slovenija je hotela to doseči na miren način, a ji na žalost ni uspelo.«

Nato je spregovoril namestnik poveljnika Dušan Hudolin, ki je predvsem opozoril, da poglobljeno cilij vojašnice na Igu ni usposabljanje vojakov, ampak oseb, ki so sposobne zaščititi sebe in okolico. Namen je vzgojiti nov rod, vojsko, ki zna in hoče razmišljati. Odnos med naborniki in častniki je profesionalno-prijateljski in motiviranost vseh, kot se je izkazalo tudi v najbolj kritičnih dneh, je zelo velika. Tudi Iztok Beslič je poudaril, da je v novi slovenski vojski upoštevana osebnost vseh vojakov. Ničesar ne delajo pod prisilo. To je tudi eden od najpomembnejših vzrokov za uspeh Teritorialne obrambe na bojišču.

Gostiteljem sta se ob koncu tega srečanja zahvalila tudi mladinska predstavica Maja Lapornik in pokrajinski tajnik Ssk Miro Oppelt. Slednji je predvsem poudaril prizadevanja stranke na vsedržavni in

dalje na 5. strani ■

DVOJNA MERILA

Nekateri so poimenovali čas, ki ga živimo v Sloveniji za postsocializem, ker je njegova poglobljena značilnost še vedno živa negativna dediščina realsocializma, ki je prisotna na vseh področjih javnega življenja. Res smo z večstrankarskimi volitvami v aprilu 1990. leta in še bolj z razglasitvijo samostojne Slovenije uradno spremenili prejšnji enoumni sistem v pluralističnega, vendar samo zavoljo tega v Sloveniji še niso polno zaživel modernarstvo, parlamentarna demokracija in moralna trdnost. Ta kaotični, upajmo prehodni, položaj seveda vpliva tudi na kulturo, ki živetari potisnjena na družbeno obrobje ali pa se trudi z večjim ali manjšim uspehom vključiti se v politiko.

Med stare, preizkušene metode prejšnjega sistema spadajo tudi dvojna merila, s katerimi se lotevajo presoje posameznih dosežkov na področju kulture. Ta dvojnost ni vedno pogojena z ideologijo, največkrat je rezultat privatne iniciative. Prav te dni prebiramo v časopisih poročila o gostovanju mariborskega gledališča s Faustom na mednarodnem festivalu v Mexico Cityju. Poročevalci kar tekmujejo, kateri bo spesnil bolj bleščeč opis uspeha, ki naj bi ga ta predstava doživela v Mehiki. Na istem festivalu gostuje tudi Mladinsko gledališče iz Ljubljane, in sicer s predstavo Vena Tauferja »Odisej in sin«. O tej predstavi prihajajo iz Mehike v Slovenijo bolj pičla poročila. Tako na primer piše Mirko Lorenzi v »Delu« pod nadnaslovom Gostovanje slovenskih gledališč v Mehiki samo o Faustu, Odiseja omeni le mimogrede. Takšen odnos nima s časnikarsko etiko prav nobene zveze. Bralci zahtevajo popolno in verodostojno informacijo, ne pa izlivov navdušenja, ne glede na to, če so upravičeni ali ne. Manipuliranje z mediji sodi v arzenal časa, ki ga ni več, čeprav so njegovi odmevi še kako živi. Je že tako, da je veliko lažje zamenjati partijsko izkaznico, kakor pa mentaliteto.

Žarko Petan

Rojeva se nova SZ

Postopek podpisovanja pogodbe, ki bo osnova za novo Sovjetsko zvezo, se bo začel 20. avgusta. Ta dan bodo pogodbo podpisale ruska federacija ter republiki Kazakistan in Uzbekistan. Belorusija in Tadžikistan bosta pogodbo podpisali 4. septembra, v naslednjih dneh pa še ostale države, ki so sklenile pristopiti v novo zvezo. V Kremlju upajo, da se bosta pridružili še Armenija in Moldavija, medtem ko se mora Ukrajina še odločiti in je odložila sklep na september.

Medtem je ruska federacija najavila, da bo do konca leta podpisala vrsto dogovorov o sodelovanju z vsemi štirinajstimi sovjetskimi republikami, tako s tistimi, ki so se izjavile, da ostanejo v obnovljeni Sovjetski zvezi, kakor tudi s tistimi, ki še oklevajo ali pa se nameravajo odcepiti. Rusija sklepa sporazume tudi s tujimi državami. Vse to je v skladu z novim zveznim dogovorom o bodočem ustroju Sovjetske zveze kot zveze suverenih republik.

POGOVOR S KATALONSKIM PREDSEDNIKOM J. PUJOLOM

»Slovenijo lahko primerjamo s Katalonijo«

Kot smo že poročali, je od 31. julija do 4. avgusta potekala v pirenejskem središču Planoles v severni Kataloniji deveta Poletna šola. Seminar je organizirala mladinska skupina Joventud Nacionalista de Catalunya (JNC). Geslo letošnjega zasedanja je bilo: »Devetdeseta leta — novi svetovni red?«. Kot gostje so se Poletne šole udeležili tudi trije predstavniki Mladinske sekcije Slovenske skupnosti, in sicer Marjan Breclj, Peter Rustja in Marjana Oppelt.

Delegacija MS Ssk je udeležencem orisala tudi probleme Slovencev v Italiji, podala pa je tudi izčrpno sliko o stanju v Sloveniji ter vzrokih, posledicah in pomenu njene osamosvojitve. Zasedanja so se udeležili tudi pomembni katalonski politični predstavniki, med drugimi Miquel Roca, tajnik stranke Convergència Democràtica, ki je v Kataloniji najmočnejša politična sila, evropski poslanec Gasoliva, senator Farre ter katalonski predsednik Jordi Pujol. Slednji je v svojem predavanju na seminarju večkrat omenil Slovenijo in je tudi v sproščenem razgovoru z mladinskimi predstavniki Slovenske skupnosti pokazal veliko zanimanje in tudi poznavanje naših zamejskih situacije in dogodkov v matici. Naš sodelavec Peter Rustja je z njim napravil krajši intervju.

Gospod predsednik, v vašem posegu ste večkrat omenili Slovenijo. Kaj menite o njenih prizadevanjih za osamosvojitve?

Vprašanje naroda, ki se bori za svojo samostojnost, katalonskemu človeku ni tuje. Menim, da Slovenijo lahko primerjamo s Katalonijo, težje pa bi bilo najti skupne točke pri Španiji in Jugoslaviji. Španija je tako zgodovinsko kot tudi kulturno starejša tvorba, ki je s časom vklju-

čila v svoje meje tudi druge narode, kot je na primer šestmilijonska katalonska skupnost. Jugoslavija pa je pravzaprav umetna tvorba francoske diplomacije, ki je nastala po prvi svetovni vojni. V tej državi so velike kulturne, verske, jezikovne, celo črkopisne razlike. Prav med Hrvaško in Srbijo, kjer je prišlo do krvavih spopadov, je nekoč bila meja med Zahodom in turškim svetom. Menim, da je sožitje med tako različnimi narodi in v tako kratkem obdobju zelo težko, če že ne nemogoče. Slovenci in Katalonci sta naroda, ki (še) nimata mednarodno priznane lastne države. Mislim pa, da bo Slovenija kmalu dosegla svojo samostojnost...

Slovenijo precej dobro poznate, saj ste jo tudi sami obiskali, pred nedavnim pa se je v Kataloniji mudil tudi slovenski predsednik Kučan.

Res je. Že pred nekaj leti sem uradno obiskal Slovenijo, kjer sem tudi predaval na ljubljanski univerzi. Slovenščine sicer žal ne obvladam (predsednik Pujol sicer tekoče govori italijansko, nemško in angleško — op. ur.), zato sem govoril v svojem jeziku. Povedati bi še želel, da poznam tudi nekaj slovenskih književnikov. V katalonščino je namreč prevedenih nekaj avtorjev, npr. Prešeren in Kosovel.

Kako ocenjujete slovensko deklaracijo o neodvisnosti?

Povedal bi samo naslednje: že pred desetimi meseci sem predsedniku Republike Slovenije, ki se je mudil na obisku v Kataloniji, rekel, naj slovenski narod opravi vse potrebno za svojo samostojnost, in to čimprej.

Vprašanja je postavil Peter Rustja

Na Repentabru kot nekoč

Za priljubljeno Kraško ohcet, ki bo konec prihodnjega tedna, si bo repentabska občina nadela praznično obleko. Zasižala bo v pisanih barvah cvetja in narodnih noš, ki jih bo, kot pravijo vaščani, tokrat še več kot pretekla leta. Nasploh organizatorji pričakujejo letos izredno veliko število obiskovalcev.

Po starodavnem kraškem običaju se bosta poročila 26-letni Gorazd Pučnik in 20-letna Martina Lozej. »Kraška nevesta«

»Velika mati« (Marija Guštin) ozmerja »predrznega« ženina

je doma od Sv. Ivana, kjer živi z družino — očetom Ivanom, mamo Anomarijo in bratoma Sergijem in Borisom. Maturirala je na slovenskem učiteljskem »A. M. Slomšek«, navdušena je za šport, saj je bila v odbojkarški ekipi pri Boru, poleg tega pa tudi poje v slovenskih pevskih zborih. O ženinu pa naj povemo, da je sin zamejske pesnice Irene Žerjal in predsednika koalicije Demos Jožeta Pučnika. Doma je iz Ricmanj. Maturiral je na znanstvenem liceju »F. Prešeren«, trenutno pa je vpisan na fakulteto za telesno vzgojo v Padovi. Gorazd je v preteklosti dosegel kot atlet AD Bor pomembne rezultate tudi v vsedravnem merilu. Zaposlen je v Dijaškem domu in je trener pri košarkarskem društvu Bor.

Toliko o mlademu paru, ki bo na tej 15. Kraški ohceti seveda v središču pozornosti. Slavje se bo začelo že v četrtek, 22. avgusta, zaključilo pa v nedeljo, 25. t.m. Obiskovalci bodo imeli na Repentabru, ki bo za štiri dni popolnoma spremenil svojo podobo, zabave na pretek. Poskrbljeno bo za ples, osmice pa bodo odprte pozno v noč. Letos, pravijo, jih bo kar devet, poleg tega pa bo odprta tudi razstava in pokušnja domačih vin iz tržaške pokrajine. V Kraški hiši pa bo tudi na ogled zanimiva razstava.

»Kraška ohcet je zelo pomembna prireditve, saj prispeva k ohranitvi naših domačih slovenskih kulturnih tradicij«, pravi gospa Marija Guštin vd. Milič, ki na tej ohceti že deset let nastopa kot »velika mati«. »V tej vlogi je treba biti nekoliko resen in nekoliko zabaven. Kot velika ma-

ti nastopim prvič v petek. Skupina fantov se zbere pod nevestinim oknom in ji zapoje podoknico. Nato pa skuša ženina skrivaj po lestvi splezati v dekletovo sobo. Tedaj se na oknu pojavim jaz, oblijem predrzneža z vodo in ga ozmerjam. Besede si seveda sproti izmišljujem«, nadaljuje gospa Guštin, s katero smo se pogovorili na njenem domu. »V soboto z velikim očetom, ki je že dolga leta domačin Emil Škarbar, čakava na ženinovem domu v Kraški hiši, da pripeljejo balo. Oba jo nato skrbno pregledava, za tiste, ki so pripeljali nevestino balo pa vedno skuham jed iz domačih repe. V nedeljo sprejmeva z »očetom« v Kraški hiši svate, nato pa gre cel sprevoz do Cola po nevesto. Potem se odpravijo proti cerkvi na Repentabru.«

»Kraška ohcet je velik praznik tako za vaščane kot za vse obiskovalce. Na žalost pa je težko dobiti mlade pare, ki bi se bili pripravljene poročiti po tem starem domačem običaju. Mislim, da predvsem zato, ker Kraška ohcet ženina in nevesto zelo zaposli. To namreč zahteva veliko priprav že precej časa pred poroko, dnevi od četrta do nedelje pa so sploh zelo naporni. Poleg tega morata biti ženina in nevesta na razpolago in prijazna z vsemi, česar tudi vsak ne zmore,« meni Marija Guštin. Povedala je še, da se začno vaščani na to prireditve pripravljati že nekaj mesecev prej. Treba je izdelati cvetje iz papirja, sešiti narodne noše, pripraviti prostore, moški postavijo značilne slavočke iz brinja in še bi lahko naštevali. Tudi s kuhinjo je veliko dela. Ob koncu pogovora je gospa Guštin pripomnila, da bi morala nositi kraška nevesta venec v laseh, ne pa rute na glavi, kot jo sedaj. Tudi najstarejši vaščani so namreč še od svojih prednikov slišali, da so dekleta za poroko nosila venec, pa tudi stare fotografije še iz prejšnjega stoletja pričajo o tem. (hj)

VISOKO ODLIKOVANJE ZA dr. JAKOMINA

Predsednik republike je podelil nekdanjemu generalnemu konzulu SFRJ v Trstu dr. Liviju Jakominu, ki sedaj predava na ljubljanski univerzi, odlikovanje: postal je vitez republike. Odlikovanje je dr. Jakominu izročil tržaški prefekt Eustachio De Felice ob prisotnosti prefektov Vergoneja in Mazzurca ter polkovnika karabinjerjev Antoninija. Bivši generalni konzul je bil odlikovan zaradi velikih zaslug pri opravljanju svoje službe na ozemlju, za katerega je pristojen generalni konzulat SFRJ v Trstu.

Za visoko odlikovanje mu iskreno čestita tudi naš list.

»KLIC PRIMORSKE«

Slovenska gospodarsko prosvetna skupnost je začela izdajati glasilo »Klic Primorske«, ki bo izhajalo vsak prvi petek v mesecu. Njegov odgovorni urednik je Boris Gombač, predsednik SGPS. Novo glasilo so predstavili v četrtek, 8. avgusta, v gledališču Miela (Dom pristaniških delavcev) v Trstu.

Dr. Boris Gombač je dejal, da bo časopis izhajal v dveh jezikih, saj bodo najpomembnejši članki prevedeni tudi v italijanščino. Prvotno bo »Klic Primorske« izhajal mesečno, vendar pa naj bi v kratkem postal štirinajstdnevnik, kasneje pa tednik. Glasilo se bo, je dejal Gombač, ukvarjalo z zamejsko in deželno stvarnostjo.

ČESTITAMO!

Na Veliki šmaren sta se poročila gđc. Marja Feinig in časnikar Marko Tavčar. Nevesta je iz znane in ugledne slovenske družine s Koroškega, ženina pa je naš dolgoletni in dragoceni sodelavec ter znani kulturno-prosvetni delavec. Novemu paru iskreno čestitamo in želimo mnogo sreče ter božjega blagoslova v skupnem življenju.

NOVI LIST

Ssk o Kraški gorski skupnosti

Problemi kraškega teritorija so bili osrednja tema srečanja med deželnim svetovalcem Slovenske skupnosti Bojanom Brezigarjem in delegacijo svetovalske skupine Ssk v Kraški gorski skupnosti. Pogovora so se udeležili načelnik skupine Slovenske skupnosti pri KGS Breclj, člani upravnega odbora Černic, Gruden in Mahnič ter svetovalec Terčon in Vižintin. Razpravljali so predvsem o treh vprašanjih.

Kot prvo so govorili o izvajanju zakona o reformi krajevnih uprav in izrazili zaskrbljenost, da bi prišlo do ukinitve Kraške gorske skupnosti. Poudarjeno je bilo, da se bo Ssk na vseh ravneh zavzemala za ohranitev tega organizma.

Kar zadeva deželni zakonski osnutek št. 305 o finančni podpori gospodarskim in kulturnim dejavnostim na Krašu, so predstavniki Ssk obsodili zavlačevanja pri uresničevanju obvez, ki so jih sprejeli najvišji deželni predstavniki. Poudarili so, da vztrajajo pri zahtevi po odobritvi zakona v korist področja, ki so ga vsiljeni posegi zadnjih let skoraj popolnoma izmaknili.

Bojan Brezigar, ki je bil v razpravi o tem zakonu poročevalec, je opozoril na nevarnost, da bi si kdo skušal pridobiti naklonenost tržaških konservativnih krogov s tem, da bi predlagal popravke k temu zakonskemu osnutku, ki bi bili v škodo tako prebivalstvu Krasa kot njegovemu urbanističnemu ustroju. Takšni popravki bi bili nesprejemljivi, je dejal Brezigar, saj bi prizadeli celotni kraški teritorij. Ukrepi iz zakonskega osnutka so namreč glede na teritorij zelo omejeni.

Tretje vprašanje, ki so ga obravnavali udeleženci seje, pa je zadevalo besedilo deželnega zakonskega osnutka o parkih, kakršno je izšlo iz ožjega odbora pete svetovalske komisije. Predvsem so izrazili zaskrbljenost nad dejstvom, da besedilo jemlje precej pristojnosti občinam v korist dežele. To pa je v očitnem nasprotju s splošno težnjo po decentralizaciji.

Ob koncu je bilo tudi govora o konkretnih pobudah, ki jih bo v zvezi s temi vprašanji treba izdelati do konca septembra, ko bo deželni svet ponovno začel delovati...

NOVI KONCEPT SLOVENSKE VOJSKE

■ nadaljevanje s 3. strani

tudi evropski ravni za mednarodno priznanje Slovenije. Slovenska skupnost je namreč že v dneh pred proglasitvijo osamosvojitve in tudi v tragičnih dneh vojaškega napada navezala stike z vsemi prijateljskimi manjšinskimi strankami v Evropi. Vsi so se strinjali, da je treba mladi republiki priznati suverenost in so to zahtevo predstavili tudi vladam držav, v katerih živijo.

Poudariti je še treba, da je bil vtis, ki so ga mladi predstavniki Ssk dobili v vojašnici na Igu, zelo pozitiven. Vzdušje, ki tam vlada, nikakor ni strogo in »vojaško«. Vsi pa so navdušeni za delo, med poveljniki in naborniki je odnos skorajda prijateljski. Obvezno služenje vojaškega roka traja 6 mesecev, torej veliko manj kot drugod po Evropi. Poleg tega je center na Igu odprt vsem obiskovalcem, kar tudi dokazuje drugačno pojmovanje vojske. Model, ki ga je izbrala slovenska Teritorialna obramba, je nedvomno pravilen.

MLADINSKI TABOR

SLOVENSKI DIOGEN

PO EVROPSKEM BABILONU

MLADINSKI ODBOR V OKVIRU

SLOVENSKE PROSVETE - TRST,

28., 29., 30. AVGUSTA

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA

OPCINE, NARODNA ULICA 89

Sreda, 28. avgusta 1991

Ob 17.30: zbiranje

Ob 21.00: družabnost

Četrtek, 29. avgusta 1991

Ob 9.30: pričevanje javnih delavcev **Osebnosti pod drobnogledom:** JANA HOSTA, psihologinja; ANDREJ ROT, časnikar; IVO ŽAJDELA, časnikar in raziskovalec slovenske preteklosti.

Ob 15.30: dr. VELJKO RUS: **Dinamika in mehanizmi demokracije**

Ob 18.00: kulturna točka: komedija Dragotina Dobričanina **Skupno stanovanje**, v izvedbi igralske skupine KD »Igo Gruden« iz Nabrežine.

Ob 21.00: družabnost s plesom

Petek, 30. avgusta 1991

Ob 9.15: dr. IVAN ŠTUHEC: **Politični in socialni problemi Evrope ob propadu starih ideologij.**

Ker je število udeležencev omejeno, se je treba čimprej vpisati. Vpisnina znaša 40.000 lir. Kdor se vpiše, ima prenočišče in hrano preskrbljeno. Prijave zbira za Goriško skupino IZVIR, za Trst pa SLOVENSKA PROSVETA, ulica Donizetti 3 - TRST.

TEČAJ ZA LJUBITELJE PETJA

Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice prireja septembra tečaj za zborovodje in pevce, ki bo trajal dva tedna (dva večera tedensko). Udeleženci bodo dobili nekaj bistvenih informacij o metodiki dirigiranja, vokalni tehniki, oblikovanju in interpretaciji skladb. Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se prijavi do 24. avgusta na naslednji naslov: Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorica.

UMRL JE ANTON BUDIN

Velika množica se je v soboto, 10. t.m., v Mirnu poslovila od znanega in uglednega rojaka Antona Budina, ki se je smrtno ponesrečil na Prisojniku, v osrčju slovenskih gora, ki so mu bile nadvse drage. Kljub že častitljivi starosti skoraj 90 let se ranjki prejšnji teden ni hotel odpovedati želji in volji, da bi si privoščil izlet v gore, kamor je sicer redno zahajal doma la vse življenje.

Anton Budin je bil daleč po Goriškem znan kot odličen prosvetni delavec. Bil je dramski igravec, recitator, priložnostni go-

vornik, pevec, organizator. Po poklicu je bil mizar in je v mladih letih delal pri goriškem orglarskem podjetju »Cecilia«, kjer je navezal tesne prijateljske stike z glasbenikom in organizatorjem ter pevo-vodjo Lojzetom Bratužem, ki je postal žrtev fašističnega nasilja.

Vse svoje življenje se je pokojni Anton Budin zanimal za dogajanje na Primorskem in do zadnjih dni tudi redno zahajal v Rupo, kjer ima njegov zet mizar-sko delavnico; bil je prijeten sogovornik in moder svetovalec.

Ne samo sorodniki, tudi širok krog naših ljudi bo dolgo pogrešal v svoji sredi Antona Budina. Naj mu bo lahka domača zemlja. Sorodnikom izrekamo tudi na tem mestu globoko občuteno sožalje.

—o—

»ALL FRONTIERS« V GORICI

Na pobudo goriškega pokrajinskega odbornika Mirka Špacapana je bilo v Kulturnem domu v Gorici srečanje za pripravo četrte izvedbe mednarodne glasbene prireditve »All Frontiers«. Špacapan je poudaril važnost te prireditve, na kateri lahko nastopajo mladi izvajalci eksperimentalne glasbe z obeh strani meje. Po drugi strani želi ta prireditev ovrednotiti celotno geopolitično stvarnost skupnosti Alpe Jadran, v kateri ima Gorica zelo pomembno vlogo.

XXVI. ŠTUDIJSKI DNEVI

»DRAGA 91«

DSI — TRST — 30., 31. AVGUSTA, 1. SEPTEMBRA 1991

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPCINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 30. avgusta 1991

Ob 17.30: predstavitev predavateljev na letošnji Dragi

Ob 17.30: Justin Stanovnik: LECTIO DIF-FICILIOR. Izraz, vzet iz filološke znanosti, namiguje na načelo, naj težnja po resnici gre preko videzov: o tem bo govoril intelektualac, angažiran s sodobno slovensko problematiko.

Sobota, 31. avgusta 1991

Ob 16.00: Vlado Gotovac: HRVATSKA MED MEDITERANOM IN SREDNJO EVROPO. Prominenten hrvaški kulturnik, ki je iz titovskih zaporov prišel na čelo »Hrvaške matice«, bo spregovoril tehtno evropsko besedo izpod hrvaško-slovenskega obnebnja.

Ob 18.00: Peter Tancig: PERSPEKTIVE SLOVENSKE ZNANOSTI. Slovenski znanstvenik, član demokratične slovenske vlade, bo razgrnil svoje poglede na panoramo slovenskega znanstvenega prizadevanja.

Nedelja, 1. septembra 1991

Ob 10.30: Marko Rupnik: VIZIJA IZ KAOSA. Iz kaosa proti smislu, iz toge tradicionalnosti v novo svežo duhovnost, iz črkarstva v tokove duha...

Ob 16.00: Okrogla miza na temo: SLOVENIJA — REALNOST IN VIZIJA. Širši krog predstavnikov slovenskega političnega življenja bo pretresel sedanji osamosvojitveni trenutek.

Po vseh predavanjih bo diskusija in družabnost.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem.

BLIŽA SE FESTIVAL V ŠTEVERJANU

Bliza se zadnja sobota v tem mesecu, ko bo Števerjan spet prizorišče festivala narodnozabavne glasbe, ki je že zakorakal v tretje desetletje. Festival v Števerjanu ima gotovo lepo prihodnost, saj so organizatorji, člani društva F.B. Sedej, letos prejeli kar 30 prijavnic, kar za to prireditev predstavlja višek.

Kot je zapisano v tiskovnem sporočilu, so organizatorji ob vstopu v tretje desetletje poskrbeli predvsem za popestritev in vsebinsko obnovo prireditve, saj je obstajala bojazen, da bi se poslušalci naveličali prireditve prav zaradi dolge tradicije. Sestavljen je bil zato nov pravilnik glasovanja, ki naj omogoči, da bo festival bolj zablestel na zunaj in da bo občinstvo neposredneje angažirano. Ansambli, ki bodo nastopali v soboto, 31.8., bodo eno od dveh skladb morali črpati iz zakladnice najbolj popularnih viž narodnozabavne glasbe, to je skladb, ki so jih do leta 1980 izvajali ali posneli najbolj znani slovenski ansambli s področja narodnozabavne glasbe.

Poslušalci bodo zaradi znanih skladb nedvomno lažje ocenili ansamble, nagrada poslušalcev pa bo letos po vrednosti druga največja nagrada. Na ta način je bila delno omejena sicer prosta izbira komisije za glasbo in se je povečal vpliv poslušalcev.

S TRŽAŠKEGA

STOLETNICA GOSPE MARICE ŠČEK

V soboto, 10. t.m., je na svojem domu v Lokavcu pri Ajdovščini praznovala 100-letnico rojstva gospe Marice Šček vdova Kompara, sestra znanega slovenskega domoljuba, državnega poslanca v Rimu in kulturnega delavca Virgila Ščeka in Brede Šček, vzgojiteljice in skladateljice ter sama markantna osebnost med primorskimi Slovenci.

Jubilantka že več let živi sama na svojem domu ob skrbi sosedov v svoji bolniški sobi. V soboto je v tej sobi daroval mašo prof. Anton Požar, ki gospo Marico redno obiskuje. Dr. Požar je nekdanji župnik v Lokvi, pri katerem je med vojno in tako rekoč do smrti živel Virgil Šček.

K častitljivemu jubileju gospe Marice iskreno čestita tudi naš list, ki ji želi predvsem mnogo zdravja in veliko moči, da bi lahko srečno premagovala vsakodnevne težave.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O prenovljeni stalni umetniški zbirki na videmskem gradu

V času dopustov se človek največkrat odloča za obiske krajev, kamor običajno nikdar ne hodi. Med take kraje lahko mirno prištejemo muzeje in galerije, ki največkrat samevajo. Seveda se organizatorji potrudijo, da pripravijo za poletne dni čimveč velikih razstav, ki privabijo obilo turistov, glavno vlogo pač igra tudi tu de nar. Denarja je namreč potrebno ogromno za razstave, ki imajo velik odziv, samo take razstave pa prinašajo dobiček.

Imamo pa še nešteto drugih razstav, katere nas ne privlačijo, a bi nas lahko, saj so izredno zanimive in vredne ogleda. Najbrž bo že res držala trditev, da raje hodimo v Pariz na razstave, kot pa da bi prej spoznali svojo deželo.

Pred nedavnim so odprli na videmskem gradu prenovljeno in obnovljeno stalno zbirko, ki si jo je vredno ogledati, sicer pa je tudi videmski grad sam vreden našega obiska. Legenda pripoveduje, da so ga zgradili samemu Atili, da je lahko z vzpetine gledal, kako gori veliko rimsko mesto Oglej, katerega je on uničil in podrl do temeljev. Seveda je zgodovinska resnica drugačna, saj je v zgodovini videmski grad omenjen šele leta 983 pod cesarjem Otonom Drugim. Zgodovinarji pa so mnenja, da je utrdba starejšega izvora. Patriarhi so grad silno povečali, a ga je žal leta 1511 do tal porušil potres, tako da od srednjeveškega gradu ni ostalo ničesar. Grad, ki ga imamo pred seboj, stoji na ostankih prejšnjega.

Danes si po petnajstih letih v gradu lahko ogledamo zbirko antične umetnosti, numizmatič-

no zbirko, grafike, arheološko zbirko in priložnostne razstave. Po potresu, ki je Furlanijo prizadel pred petnajstimi leti, so se namreč odločili najprej spraviti na noge gospodarstvo, šele nato vse ostalo. To pomeni, da so morali umetniški spomeniki čakati na zadnje mesto in se ponekod njihove obnove začenjajo šele danes. Po ogledu na novo urejenih in obnovljenih prostorov v Vidmu smo si lahko edini le v tem, da se je splačalo počakati toliko časa, saj je prostor naravnost imenitno urejen. Na novo so postavili osvetlitev, preurejene so sobane, muzejska zbirka je postala moderno urejena in s tem dosti bolj privlačna, kot pa je bila prej.

Izšla je tudi knjiga o muzejski zbirki, ki obsega imena, kot so: Vitale Di Bologna, Pordenone, Carpaccio, Palma il giovane, Caravaggio, Strozzi in še bi lahko naštevali. Vsi ti umetniki so sedaj imenitno predstavljeni v ustreznih prostorih. Knjigo o grajskih zbirkah sta napisala Giuseppe Bergamini, ki je direktor občinskih muzejev, in glavni kustos Maurizio Buora. Knjiga je bogato opremljena in prepolna novih podatkov, ki presenetijo tudi dobrega poznavalca zgodovine umetnosti na videmskih tleh. Ima pa knjiga veliko napako; je namreč ena tistih, ki jih nekatere banke tiskajo samo za svoje milje, ne kliente in zato ni naprodaj. To je seveda velika škoda za muzej, o katerem se sicer bolj malo ve. Numizmatikom ponujam samo podatek, da je v zbirki okrog 55.000 kovancev, ki si jih je vredno ogledati. Ljubitelji likovne umetnosti pa se bodo imenitno počutili pred slikami: »Kristu-

dalje na 8. strani ■

Najnovejša Mladika

Pred kratkim je v Trstu izšla nova številka slovenskega mesečnika Mladika, ki ga izdaja Slovenska prosveta. Članki, objavljeni v tej reviji, segajo na različna področja, od literarnega, do zgodovinskega in političnega in še bi lahko naštevali. Uvodnik z naslovom »Odločen slovenski odgovor« je posvečen boju Slovenije za osamosvojitve. Avtor med drugim piše, da je »zadnji mesec dokazal, kako je vojska državi potrebna in kako nevarna je lahko utopija demilitarizirane Slovenije, čeprav je lahko še tako mikavna. Svojo izvirnost bo morala Slovenija iskati na drugih področjih, vsaj za nekaj časa. Vojaško nepripravljena Slovenija bi bila danes »normalizirana« in njeni gospodarji bi bili srbski generali. Kasnejši dogodki na Hrvaškem in težave z zveznimi oblastmi so tudi pometle z dvomi tistih, ki so menili, da smo do samostojnosti prišli prehitro. To so očitali tudi nekateri redki tujci, večinoma politični ljudje, ki so seveda imeli svoje interese za bregom. Eden izmed komentatorjev velikega italijanskega časopisa je zapisal, da samostojnost ne pride nikoli prehitro in da nihče ne sme tega očitati Sloveniji, ker je z uresničitvijo ljudske volje sprožila nered na Balkanu...«. Avtor članka nadaljuje z mislijo, da je v tem boju najbolj presenetila enotnost slovenskega naroda pri obrambi svoje državnosti. Taka stopnja soglasja, ki je nismo nikoli dosegli v naši zgodovini, bo dobro vplivala tudi na našo prihodnost. Vendar pa v zamejstvu nekatere plasti slovenske narodnostne skupnosti slovenskih dogodkov niso mogle razumeti, verjetno zato, ker so bile zagledane v mit velike in močne Jugoslavije, ki jim je predstavljala domovino. Temu vprašanju bo treba posvetiti še veliko pozornost, saj je nujno razčistiti nekatera pojmovanja in stališča, zaključuje avtor zapisa.

Mladika objavlja tudi nekaj literarnih prispevkov: prebrali si bomo lahko novelo Dolores Tersegla in nekaj pesmi Pavleta Zidarja. Za rubriko »Osem Slovencev za danes« je Zora Tavčar tokrat intervjuvala dr. Alojzija Ambrožiča, nadškofa v Torontu (Kanada). Mladika prinaša poleg tega še vrsto zanimivih drobnih novic iz matice in zamejstva.

Mladinska priloga revije, »Rast«, objavlja mnenja mladih o slovenski osamosvojitvi. V marsičem so bili pogledi anketirancev tudi precej različni, vendar pa se v glavnem vsi strinjajo, da je bila ta odločitev nujna. Nekateri so sicer zapisali, da je do osamosvojitve prišlo prehitro in da bi se bilo dalo to storiti postopoma in brez žrtev, složno pa so mladi obsodili brutalen napad JA. Mnogi so tudi kritično ocenili zadržanje nekaterih članov naše manjšine, ki niso bili solidarni s Slovenijo.

Za konec naj omenimo še redno rubriko »Zamejska in zdomska literatura«. Prof. Martin Jevnikar obravnava tokrat novo knjigo Borisa Pahorja »Žlahtne transverzale«, ki je izšla pred kratkim v Ljubljani pri Založništvu slovenske knjige. Gre za zanimiv in literarno dovršen dnevniški zapis od leta 1979 do 1985. V njej so utrinjki ali zapiski, kot je sam pisatelj napisal v spremni besedi, ki so nastali »iz potrebe, ki mi jo je narekovalo urejanje revije Zaliv... Zapiski so se torej rodili za revijo in ker je revija zagovarjala žlahtnost narodnostnega principa, uveljavljanja slovenske identitete, njene samobitnosti in suverenosti, so bile tudi moje beležke odzivi na razvoj, nihanja in potrjevanja teh vrednot. Obenem so to razmišljanja, vtisi, stiki in polemični utrinjki s svojo neposrednostjo prija-

dalje na 8. strani ■

Izšel je Zbornik jubilejne Drage

Pred nekaj dnevi je iz tiskarne prišel Zbornik jubilejne Drage, ki ga je lani že 25. leto priredilo Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. Zbornik v celoti objavlja prispevke predavateljev in diskutantov, ki so se zvrstili pred mikrofonom. Govori so objavljeni tako, kot jih je zabeležil magnetofonski trak.

Zajetno knjigo, bogato opremljeno s fotografskim gradivom, je izdalo Društvo slovenskih izobražencev, založila pa sta jo Mladika in Svet slovenskih organizacij. Bogato gradivo sta uredila Saša Martelanc in Marij Maver, fotografije pa so delo Davorina Križmančiča in Petra Cvelbarja.

Novi zbornik dejansko vsebuje vse, do najmanjše podrobnosti, kar se je dogajalo na lanskem Dragi, ki je bila še posebno slovesna. V celoti si lahko preberemo in zamislimo nad govori predavateljev, ki so bili tako po tematiki kot tudi po vsebini zelo zanimivi. Prvi je govoril Igor Skamperle o zahtevni temi: »Narodnost v postmoderni misli«, nato pa je bil na vrsti slovenski diplomat dr. Zdravko Inzko, ki je govoril o »Sloveniji s perspektive širšega sveta«. Med drugim je poudaril, da svet Slovenije sploh ne pozna. V Organizaciji združenih narodov je približno tretjina držav, ki so manjše od naše Slovenije. Kljub temu pa je naša dežela v svetu neznanka in vzroki za to so socialni, ekonomski in psihološki. Glavni vzrok pa je vsaj v bližnji zgodovini političen, saj se je Slovenija imela le-

ta 1918 pa tudi leta 1945 za premajhno, da bi mogla samostojno preživeti.

Zanimivo je bilo tudi predavanje dr. Janeza Pogačnika, ki je govoril na temo: »Slovenska Cerkev pred novimi nalogami«. Izrazil je prepričanje, da mora Cerkev v teh časih predvsem ostati realistična in da si mora vztrajno prizadevati za prenavo. V celoti so v tem zborniku Drage objavljeni tudi govori in izmenjava mnenj na okrogli mizi »Ob zlomu polstoletne diktature v nova slovenska obzorja«, ki so jo vodili dr. Spomenka Hribar, Ivo Jevnikar, dr. Karel Smolle in dr. Janez Zorec.

Gradiva je res preveč, da bi lahko v tem zapisu omenjali vse, ki so spregovorili na lanskem Dragi. Bralce naj spomnimo le, da so se te prireditve udeležile številne ugledne osebnosti iz Slovenije (predsednik vlade Peterle, predsednik parlamenta Bučar, kulturni ministr Capuder...), pa tudi predsednik deželne odbora FJK Adriano Biasutti. Slovesno mašo je daroval tržaški škof Lorenzo Bellomi. Zbornik objavlja v celoti njegovo homilijo.

Treba je reči, da je branje najnovejšega zbornika 25. Drage tokrat še posebno zanimivo, saj je prireditev potekala prav v prelomnem času, ko si je mlada slovenska demokracija šele utirala pot. Bralec bo tako lahko ugotovil, koliko stvari se je spremenilo v zadnjem letu in kako sta se v tem času utrdila slovenska demokracija in slovenski narodni ponos. (hj)

Naša društva Zbor »Rupa-Peč«

V Rupi na Goriškem že od začetka tega stoletja nadvse živahno deluje domače društvo, ki se je nekoč imenovalo PD »Novi žar«. Formalno danes sicer to društvo ne obstaja več, saj je njegovo delo v celoti prevzel domači mešani pevski zbor »Rupa-Peč«, ki poleg svoje glasbene dejavnosti aktivno deluje tudi na kulturnem področju.

Prosvetno društvo »Novi žar« je nastalo leta 1910 na pobudo vaščanov. V vasi Rupa je, od leta 1934 dalje, začel delovati tudi mešani pevski zbor, ki je v začetku predvsem gojil cerkveno petje. Tako zbor kot društvo sta bila od vsega začetka zelo aktivna in sta poskrbela za sodelovanje vaščanov in tudi prebivalcev sosednjih vasi, predvsem Peči. Med drugo svetovno vojno se je seveda delovanje moralo prenehati, takoj po vojni pa so člani ponovno obudili k življenju tako kulturno-prosvetno kot tudi pevsko dejavnost.

Že od svojega nastanka dalje je PD »Novi žar« prirejalo v vasi številne kulturne srečanja, predavanja, okrogle mize, veselice in še marsikaj drugega. Vendar so ga po drugi svetovni vojni vodili v glavnem starejši ljudje. Po letu 1950 so se mladi iz Rupe in Peči začeli zbirati v zboru in so začeli samostojno prirejati »svoja« srečanja. Kmalu zatem je društvo zamrlo in njegovo vlogo je v celoti prevzel domači zbor.

Že od leta 1963, ko so mešanemu pevskemu zboru dali ime »Rupa-Peč«, je pevec vodil Zdravko Klanjšček, ki je še danes njihov dirigent. S tem svojim delom je pred nedavnim prekinil le za kratko dobo, a se je potem spet vrnil. Zbor šteje danes okrog 30 članov. Razveseljivo je dejstvo, da v njem poje veliko mladih. Tudi kvalitetno se je v zadnjih letih zelo izboljšal. Na predlanski zborovski reviji Primorska poje se je na primer uvrstil v drugo kategorijo, medtem ko je bil pred nekaj leti še v četrti. Mešani pevski zbor »Rupa-Peč« deluje neprekinjeno že skoraj 60 let in se redno udeležuje raznih revij, tako v zamejstvu kot tudi na Koroškem, prireja samostojne koncerte, ne-

kajkrat je že snemal na slovenski radijski postaji Radio Trst A, gostoval pa je tudi v Sloveniji, Benečiji in Avstriji.

Že vrsto let prireja zbor »Rupa-Peč« zelo uspešne izlete, ki se jih ne udeležujejo samo pevci in sovaščani, ampak tudi Slovenci iz celotne goriške pokrajine. Zanimanje je res veliko, saj je avtobus vedno zaseden. Letos je na sporedu štiridnevno potovanje v Budimpešto, pretekla leta pa so udeleženci obiskali Avstrijo, Nemčijo, Ligurijo, Azurno obalo, Elbo in Švico, da omenimo le najpomembnejše izlete.

Zbor obenem redno prireja razne kulturne večere in predvsem nadvse priljubljeni »Praznik frtalje«, ki vsako leto privabi v Rupo številne obiskovalce s Tržaškega in Goriškega. Zbor, ki je, kot rečeno, prevzel funkcije društva, prireja tudi Miklavževanja, Martinovanja, predavanja, mladi pa zadnja tri leta pripravljajo tudi svoj voz, ki ga predstavijo na pustnem sprevodu. Zanimivo je še povedati, da so pred nedavnim priredili tudi solidarnostni

večer s Slovenijo, na katerem so zbirali denar za ublažitev posledic vojaške agresije.

V začetku je imel zbor »Rupa-Peč« precejšnje težave s prostorom, je povedal sedanjí predsednik Ivo Kovic, saj so pevci vadili v zasebnih hišah. Kasneje so dobili »stalen« sedež, ki pa je bil za njihovo delovanje odločno premajhen, saj v njem niso mogli prirejati koncertov in drugih kulturnih srečanj. Pred nekaj leti so končno kupili montažno hišico, kjer sedaj poteka vsa pevška in kulturna dejavnost zboru. Prostora je v njej še kar dovolj, člani zboru pa že premišlujejo, da bi nekoliko razširili glavno dvorano.

Treba je še povedati, da v Rupi deluje tudi otroški zbor, v katerem je okrog 15 malih pevcev. Vodi jih Nadja Kovič. Ta zborček obstaja že kakih 15 let in redno nastopa na raznih prireditvah in proslavah.

Nadvse pozitivno je, je poudaril predsednik zboru Ivo Kovic, da se mladi zanimajo tako za petje kot tudi za prosvetno dejavnost. Zelo so navdušeni in vedno polni idej. Ob koncu pa je Kovic želel poudariti, da »zbor deluje dobro, če pevci

dalje na 8. strani ■

Otroški pevski zbor »Rupa-Peč« na Prazniku frtalje

Jurij Paljk Počitnice na postelji

V poletnih dneh mislimo predvsem na počitnice, na brezskrbne dneve, ki jih potem največkrat niti ne preživimo, ker je stvarnost vedno drugačna od naše tihe želje. Tako se vsaj meni dogaja.

Vse skupaj pa postane zelo prozaično, ko zbolimo in moramo v avgustovskih dneh v bolnišnico, kjer se medicinske sestre pred nami pogovarjajo, kam bodo šle na dopust, glavnega specialista za naše težave pa ni, ker je pravkar prispel v Španijo, od koder je poslal osebju, ki mora v avgustu delati, lepo kartico in se o njej z vami pogovarjajo. Če ste kolerične narave, nekaj časa nemogoče obdelujete vaše bližnje, ki sicer niso nič krivi za vašo bolezen, a vam se zdi, da morajo tudi oni živeti z vami, v dobrem in zlem. Zato po-

stanete nemogoči in nesramno zahtevni in končno vam to povejo, ker vas imajo že čez glavo. Če pa ste flegmatik, človek, ki ga imajo danes vsi radi, in po možnosti še molčeče narave, potem sprejmete bolezen s svetniško vdanostjo nekoga, ki na tihem kolne vse živo, a ve, da mu to nič ne pomaga. Zato samo stoično prenašate vse nemogoče nasvete, ki vam jih dajejo znanci. Običajno vam svetujejo kako knjigo, ki ste jo že prebrali, tete vam rečejo, da bi lahko gledali kaj po televiziji, recimo zadnjo telenovelo, ki je prišla samo do dvesto šestinpetdesetega nadaljevanja, kar pa naj vas nič ne moti, ker vam lahko one povejo vso vsebino, saj so videle vsa nadaljevanja, če pa ga niso, jim ga je do potankosti povedala sosedka, ki tudi ljubi dolgozve-

ne in nesramne brazilske avtorje telenovel. Tihogledate vse ljudi krog sebe in si na skrivnem mislite, kako lahko je njim, ker niso priklenjeni na posteljo, kot ste vi. Če smo čisto pošteni, potem povemo, da bi jim malce postelje privoščili, namesto vas naj bi ležali, ali pa namesto koga drugega, ki se še slabše počuti kot pa vi.

Vseh teh stvari najbrž sploh ne bi napisal, če sedaj ne bi bil tako preklemano priklenjen na dom. Tri dni od tega je, kar sem si imenitno zvil koleno, baje da je poškodovan tudi menisk, vezi pa da so dobro pretegnjene, dali so mi nogo v mavec, kjer jo bom imel do konca meseca avgusta. Zdravnik me je kar nehumano nadrl, ker da sem neroden, kilogramov da imam preveč in še kaj je povedal, končno mi je posmehljivo voščil lepe počitnice. Čisto mirno sem mu odvrnil, da mu želim še lepše jaz, dodal sem še, naj jih po možnosti preživi vse na dežurstvu v bolnišnici. Nevar-

Solidarnostni kulturni večer na Dunaju

Dne 30. julija so avstrijski in slovenske umetniki v dunajskem gledališču THEATER AM PETERSPLATZ priredili solidarnostni večer za Slovenijo. V nabito polni dvorani sredi mestnega središča je več sto gledalcev sledilo pisane traku publicističnih, literarnih in glasbenih prispevkov iz peres slovenskih, a tudi avstrijskih avtorjev.

Na zanimivi prireditvi v znamenju poetičnega pa tudi simboličnega naslova ZVEZDA PRI ZVEZDI, TODA VLADA DAN so dunajske igralke in igralci Oda Thormeyer, Karl Ferdinand Kratzl, Magdalena Knapp Menzel, Blaženka Arnič in Janez Miklič predstavili pestro panoramo novejšega slovenskega pesništva. Kot v gledališču življenja se je v režiji Otta Jekla zvrstil niz besedil od Srečka Kosovela, Franceta Balantiča, Edvarda Kocbeka, Mateja Bora, Stanke Majcna, Gregorja Strniše, Daneta Zajca, Svetlane Makarovič do Gustava Januša in še koga. Ana Pesar-Jerič je zapela tekste Kajetana Koviča, Alojza Gradnika in Župančičev prevod Lermontova, ki sta jih uglasbila Benjamin Ipavec in Blaženka Arnič, ki je pevko spremljala na klavirju. V posebnem delu so izvedli Alojza Srebotnjaka, Mihaela Rožanca in Marka Mihevca.

Slovenska kultura na Dunaju

V uvodnem govoru je Lev Detela opozoril na pomen kulture v času sedanjih evropskih druž-

benopolitičnih prelomov. Poudaril je humana, protivojna prizadevanja številnih pisateljev pri oblikovanju novega položaja v Srednji Evropi in na Balkanu. Ta se bo konsolidiral komaj tedaj, ko bo svet priznal tudi malim, zapostavljenim narodom primarno pravico do samoodločbe in popolne samostojnosti. Predavatelj je prebral tudi izbrane odlomke iz nemško napisanega Slovenskega vojnega dnevnika, ki je nastal v času krize na terenu samem. Z značilno pesmijo Slovenska parabola je v slovenščini in nemščini nastopila Milena Merlak, avstrijski avtorji Peter Paul Wiplinger, Franz Krahberger in Wolfgang Mayer König pa so brali lastne tekste, s katerimi so solidarizirali s Slovenijo.

Prireditve so se udeležili visoki politični gošnje, med drugim avstrijski vicekancler dr. Erhard Busek, ki je s posebno pozornostjo sledil predstavitvi pretresljive protivojne črtice Ivana Cankarja Otroci in starci. Uspeli dunajski večer, na katerem je širša avstrijska javnost manifestirala izredno solidarnost s Slovenijo, sta pripravila Slovenski kulturni center na Dunaju in Svetovni slovenski kongres, podprli pa so ga igralci dunajskega gledališča Ensembletheater, slovenske študentke in študentje na Dunaju, avstrijska visokošolska zveza, podjetje Gorenje, Adria-banka, Mohorjeva založba, kulturno društvo Ivan Cankar, dom Korotan in drugi.

Lev Detela

UMRL JE JOHN IRWIN

V ameriški zvezni državi Kolorado je pred dnevi umrl James Irwin, osmi človek, ki je leta 1971 stopil na Luno. Astro navt je bil star 61 let in je bil pred 20 leti član ekipe, ki se je na Apollu 15 popeljala do Meseca. Z vozilom na električni pogon se je nekaj časa vozil po Luni, kjer je ostal tri dni. Kar 17 ur in 11 minut je preživel tako rekoč na odprtem. Irwina je zadela srčna kap. Od astronautov, ki so v zgodovini vesoljskih poletov stopili na Luno, jih je enajst še živih.

NAJNOVEJŠA MLADIKA

■ nadaljevanje s 6. strani

telje ne samo povezovali, ampak jih tudi skušali pritegniti k ustvarjanju potrebnega razpoloženja za doseg dolga zaželeno slovenske renesanse ...»

O PRENOVLJENI STALNI UMETNIŠKI ZBIRKI NA VIDEMSKEM GRADU

■ nadaljevanje s 6. strani

sova kri», ki jo je naslikal Carpaccio, »Ekstaza svetega Frančiška«, ki je spet delo tega velikega mojstra, imenitna pa je tudi monumentalna »Skupščina v areni«, katero je delal Tiepolo s sinovi več let.

Jurij Paljk

KOLERA V AFRIKI

Epidemija kolere, ki je prizadela 12 afriških držav, je do zdaj zahtevala nad 5 tisoč življenj. Podatek je v Kongu objavila svetovna organizacija za zdravstvo. Obolelo je nad 50 tisoč ljudi, v glavnem zaradi higiene in okužene vode. Največ žrtev je v Zambiji, in sicer 980, hudo prizadete pa so tudi Kenija, Nigerija in Angola.

ZBOR »RUPA - PEČ«

■ nadaljevanje s 7. strani

redno hodijo k vajam. Reči moram namreč, da so najmlajši člani naše pevske skupine v tem nekoliko neredni. Vsekakor pa mislim, da je pevovodja lahko zelo zadovoljen, predvsem zato, ker je v zadnjih letih k zboru pristopilo nekaj zares dobrih pevcev. Treba je vztrajati,« je še dejal Kovic, »saj moramo ohraniti naše tradicije. Zbor družijo vse Slovence v vasi. Naša mladina ga mora torej ohraniti pri življenju in ga še izboljšati, saj je petje del naše slovenske kulture.«

VIŠEK SKAVTSKE SEZONE

Poletna dejavnost tržaškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije je v polnem teku. Tako se je 2. t. m. začel zadnji poletni tabor. Pod šotori, ki že stojijo pri Kališnikovi domačiji v Selah pri Borovljah na Koroškem, bo višek poletnega skavtskega delovanja preživljalo vse do 12. avgusta 43 volčičev in veveric, to je najmlajših članov skavtske organizacije. Za njihovo dobro počutje in izvajanje programa skrbi 15 voditeljev.

Dne 2. t. m. so se vrnili v Trst pripadniki srednje starostne veje. Največji tabor izvidnikov in vodnic je bil v Selah. Tu je šotorilo 75 otrok in 13 voditeljev; bili so skavti iz mesta, Brega, Križa ter devinsko-nabrežinske občine. V Svinči vasi na Gosposvetem polju pa so šotore postavili vodi s Proseka in Kontovela, Opčin, Repentabra in iz Trebč. Skupno se je tega tabora udeležilo 45 članov Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Trsta. Na istem prostoru je bil tudi tridnevni programski tabor voditeljev, ki se med letom ukvarjajo z izvidniki in vodnicami, to je s srednjo starostno dobo. Načrtovali so delovanje v prihodnji sezoni.

»SLOVENE« ODSLEJ VSAK DAN V KIOSKIH

Po začetnih težavah z distribucijo bomo odslej dobivali novi slovenski časopis »Slovenec« redno, vsak dan, tako v tržaški in goriški pokrajini kot v Benečiji. Na prodaj bo v vseh kioskih in knjigarnah, kjer prodajajo tudi Pri-morski dnevnik. Tisti, ki so že naročeni na PD in bi želeli dobivati tudi »Slovenca«, pa ga bodo lahko prejeli vsako jutro na svojem domu.

no tiho je postalo v ordinaciji, ko sem to rekel; ko pa je zdravnik odšel, je sestra zelo veselo rekla, da se je končno le našel nekdo, ki je temu tipu zaprl usta. Ni rekla usta, uporabila je dosti bolj sočen izraz. Tehnik, ki mi je napravil mavčno oblogo, mi je pripovedoval, kako nemogoč, da je tisti zdravnik, ker neprestano objeda in klavsja ljudi. Verjetno da ima probleme doma z ženo, je še dodal plavalasi možakar, ki zdravnika zaradi njegove zadržanosti v medčloveških odnosih res ni maral.

Nasmehnil sem se, pomislil sem na te naše uboge vsakdanje odnose, ki so tako klavni, da o njih malokrat mislimo, pišemo, a bi nanje večkrat morali bolj paziti, saj so pač glavni del našega življenja. Koliko besed je nepotrebnih in koliko jih je neizrečenih, a bi nas čisto nič ne stale!

Tako bom sedaj na kavču in postelji, morda tudi v fotelju preživel poletje. Za človeka, ki ima stanovanje neposredno

pod streho, to res ni slabo. Ko sem prvič skorajda padel, ker se pač ne znam še pravilno premikati s palico, ki mi jo je posodil tast, baje jo uporablja samo v hribih in je zato tako okovana, sem pomislil na vse tiste ljudi, ki imajo celo življenje tako. morda veliko slabše. Čisto po sedanjosti navadi današnjega človeka sem te misli skušal odgnati, a jih nisem mogel. Vem, da jih bom v trenutku, ko mi bodo sneli mavec, pozabil takoj, niti dejstvo, da ti ljudje ne morejo sami nikamor, me ne bo več preveč vznemirjalo.

Spomnil pa sem se še dekleta, ki je pred kratkim umrla pri štiriinšestdesetih letih v soseščini, rak jo je počasi uničeval sedem let. Gledal sem njen mir, na tistem obdobju njeno ranljivo lepoto, ki jo imajo na sebi samo tisti, ki bodo kmalu zapustili naš svet. Malokrat sva govorila o njeni bolezni, enkrat mi je celo rekla, da o raku lahko govori samo z mamo

in z mano, mož, da ga ni sprejel, niti poskusil, da bi, a da mu tega ne zameri. Potem sem gledal tiho bolečino mladega moža, ki na pokopališču ni potočil niti solze. Pozneje mi je nekoč dejal, da se mu teh pet minut na svetu, ki mu še ostajajo, zdi vse smešno majhno in skorajda nevredno življenja. Vesel je bil samo takrat, ko je zvedel, da ima njegova žena še leto dni življenja, drugi zdravniki, da so ji dajali manj. Živela pa je več kot eno, še tri leta, težka, a vsa podarjena, skorajda ukradena življenju, je rekel. Ta leta, da so bila najlepša v njegovem življenju.

Ko bom zvečer gledal televizijo, mi bodo spet pokazali dvajset milijonov ljudi, ki se kopajo v sicer kar precej umazanem morju, ki jim ga, pošteno povedano, vseeno ne privoščim. Niti enega ne bo, ki bi imel polomljeno nogo, kaj šele, da bi ga videl vsega prepotenega v nemogoče vročem stanovanju.